

ROULOTTE - CARAVAN - RULOT- CARAVANE

SUOMI PRESS - PRENSA FINLANDESA

-1-

1991 - TAMPERE FESTIVAL

08 / 1991

Un espectáculo lejos del suelo

Este tipo de teatro cómico y callejero del grupo Perillós de Barcelona, es la nueva imagen de la feria, y es un estilo que se considera adecuado tanto en Tonkin como en el festival de teatro de Aviñón. Así pues, en Tampere también.

El concierto de unos músicos ambulantes sólo es el principio, ya que la policía no lo ha autorizado e impide proseguir a los artistas

Al poco rato, interviene una grúa que levanta la caravana del grupo por los aires, y los músicos secuestran allí arriba a una mujer del público como rehén. A partir de entonces los sobresaltos ante sus trucos acrobáticos en las alturas nos hacen palpar.

Perillós introduce hábilmente en las mentes la rebelión ante la estructura social con su lucha en el aire, oscilando sobre el vacío, mientras la caravana sólo pende de un cable.

tiin tarpeeksi sitä, että oma teatteri ei kelvannut paikallisille väestölle. Kun ihmiset kävivät mieluummin teatterissa Tukholmassa ja New Yorkissa, näyttelijä ja ohjaaja Carl-Johan Seth otti harteilleen kymmenen vuoden projektin, jonka tarkoituksena on tehdä Jönköpingin teatterista kilpailukykyinen vaihtoehto metropolille.

Nyt projektia on toteutettu kolme vuotta, ja Carl-Johan Seth uskoo vahvasti, että Smoolannin oma teatteri jää henkiin ja tekee itsestään tarpeellisen – on ehtinyt jo tehdäkkin.

Tampereen Teatterikesä ei ole ollut kokousten eikä seminaarien pitopaikka, vaan esitettävä teatteri on ollut kaiken perusta niin, että tuntuu ja esitelmät on tietoisesti karastettu. Ehkä johtui siitä, että Sethä ei ollut kerätynyt kuulemaan kuin kourallinen väkeä, ja esimerkiksi suunniteltu seminaari Maskuliisuus/feminiinisyys teatterissa peruttu tykkäänään. Teatterikesä ei taida olla vieläkaan teorioiden ja palaverien foorumi, eivätkä keskipäivän pyöreän pöydän keskustelut ole olleet yleisömenestyksiä nekään. Mutta Sethillä oli asiaa.

Kykijä ei etsitä

Jönköpingsissä haluttiin esittää vain paikallisia näytelmiä. 136 kirjailijaa, joilla oli jonkinlainen kytkentä Smoolantiin, ilmoittautui halukkaasti projektiin. Joukko oli karstunut niin, että kirjoittajia on nyt 20. Kolmen ensimmäisen vuoden aikana Jönköpingin teatterissa on ollut 14 kantaväkeä, joista 12 on ensikertalaisten kirjoittamia. Seitsemän valmista näytelmää odottaa pääsyä parrasvaloihin ja seitsemän on vahvasti tuossa.

Seth sanoi, että he ovat luopuneet kykyjen etsinnästä. Sen sijaan he haluavat näyttämökeittejä, joille teatterilaiset opettavat näytelmätekniikkaa. Vainkeina on ollut saada esimerkiksi prosaistit ajattelemaan nykyhetkessä, presenssissä, ja lähestymään ongelmia ristiriitojen kautta. Sen sijaan vuoropuhelut kirjoittaminen sujui yleensä suuremmilla hankaluuksilla, ainakin projektin osanottajilta, jotka kaikki ovat entuudestaan kirjoittamisen ammattilaisia.

Kirjoittajien keski-ikä on 45 vuotta, ikähaarai liikkuu 22 vuodesta 77:ään. 20 näytelmätekstistä naisia on seitsemän.

Seth sanoi kolmen vuoden osoittaneen sen, että yleisön (ja kritiikin) vastaanotto on suurimmaksi osaksi ollut entisenlainen. Joukossa on ollut fiaskoja, kuten teatterissa muutkin, mutta nyt joukossa on ollut myös useita jymymenestyksiä. Paikalliset ja tietien tahtoen paikalliset aiheet herättävät yleisössä voimakkaista puolesta tai vastaan-reaktioita.

Vaikka videossa on ollut sen verran heikkoja tekstejä, ettei niitä ole esitetty, edes yksi hyvä näytelmä viidestä tekstistä on hyvä tulos, sanoi Seth, joka ei ole Strindbergin 48 näytel-

esitettävissä, mihin yleisö protestoi heti.

Jönköpingin kirjoittajien halukkuus tehdä teatteritekstejä voi olla hyvinkin ainoalaista. Kun alkuun mukaan tuli 136 uskalikkoa, Örebrossa vastaan hankkeeseen reagoi vain viisi kirjoittajaa. Seth arveli, että Smoolannissa on jotakin draamaattista itsessään. Se on monien kertojen maakunta Vilhelm Mobergista Astrid Lindgrénin saakka.

Siellä on ollut 300 vuotta sisällissotia, matkustavaiset ovat aina kiertäneet sen kaukaa, mutta jos sen läpi on ollut pakko mennä, on vastaanottelijat pitäneet tappaa tai tulla itse tapetuksi. Smoolanti on ollut köyhää aluetta; amerikkalaismuuttajista puolet oli sieltä.

Muutos oli raju, kun seutu rikastui. Jokainen ajoi yhtäkkiä mersulla, navetat kaakeloitiin valkoisiksi, kun ei tietänyt, minne rahatukensa tunksi. Muihin smoolantilaisiin ei vielä ole koskaan luottaneet. On eletty eristyksissä, ja kun on asuttu ylämaalla, ei edes siähin ole voinut luottaa.

Seth ihmettelee sitä, että projektin synnyttämät näytelmät ovat olleet keskenään hyvin erilaisia, mikä tietysti on sopinut erinomaisesti teatterille. Seth sanoi koko hankkeen tarkoituksiksi puolenkymmenen kirjailijan saamista pysyvästi kytkettyihin teatteriin ja sitä kautta osallisuuden teatterien tekstiöngelmien helpottamista.

Show irti maasta

Barcelonalaisen Perillos-ryhmä koonnui katkushow kuluu Teatterikesän uuteen karnevaali-ilmeeseen, ja tätä laia sopii toivoa lisää jonkin Avignonin teatterifestivaalin tapaan. Ja onhan Tampereella muitakin.

Kiertävä musiikkoryhmä on juuri aloittelemassa konserttiaan, kun virkavalta kehottaa luvatta esiintyviä artisteja poistumaan. Hetken kuluttua nosturi tempaa ryhmän asunovuonun ilmaan, jonne musiikit kidnappaavat yleisön joukosta naisen panttivangiksi. Sen jälkeen seurataan sydän syrjäillään akrobattien tempuun korkeuksissa.

Perillos on oksastanut kapinamielensä taitavasti yhteiskunnan rakenteisiin, eikä mäskintä yllyksissä ole tyhjän päällä niin kuin vajerin varassa kylläva asunovuono. Perillos on hälyyttänyt lisäksi luhusti toden ja näytelmän välistä eroa. Muutamaa yleisön joukosta esiintymään valitusta yksi, joka nautaan väkisin asunovuonun, saa hetkeksi aikaan vaikutelman vasten tahtoaan ylös hissattavasta katsojasta.

Tämän pelon kautta esityksen viestit saavat jännittävän ulottuvuuden katsojan tajunnassa, ja vaikka jippo paljastuikin silloin bluffiksi, teatteri on ehtinyt tehdä sen, mitä sitä sopii odottaa, havahduttaa hetkeksi, hämmitellä toden ja epätoden rajan taikatempon lailla – ja päälle päätteeksi taitavasti ja hauskaasti.

Olympiakaupunki Barcelonasta saapui Tampereen Teatterikesään eksotiininen vieras, Perillos, jonka koominen katkushow kuuluu Teatterikesän uuteen karnevaali-ilmeeseen.

Näkökulmia

Heiner Müller ei ole meillä nimi, mutta maailmalla kyllä. Hänen tekstikollaaansakin Saksat, kieli, paperi jatkaa Tampereen Kellariteatterissa syksyllä. Hyvä, että jatkaa. Antiikin Medea-aiheesta tykkäropeita ja syyskylä napiva materiaali on nimittäin teatteria, joka Annette Arlanderin ylöspanemana tarjoaa vanhan myytin kautta erilaisia näkökulmia miehen ja naisen väliseen valitaisuuteen ja vieläkin yleisempiin maailman tilan tarkasteluihin.

Kolme katselupistettä on mahdollista läydä läpi kolmesta järjestyksestä: peep shown tirkistysluukuista, kylpylän penkkiriveiltä ja kuolleelta planeetalta, jotka ovat arkisesti Kellariteatterin näytelmä, laivastavarasto ja pannuhuone. Kullakin tapahtumapaikalla voi muiden tilojen esitystä seurata videolta.

Se, että ensimmäistä ja viimeistä osaa, modernin lyriikan teatterilistamista, voi keskimäisen osuuden – Media-tarun – kanssa seurata mielivaltaisesti järjestyksessä avaa sirpalemaiseen aineistoon näkökulmia, jotka jäsentyvät samantapaisesti kuin aivotointimamme muutkin yhdistelee mielikuvia ja muuta materiaalia ns. tavantomaissa teatteritapahtumassa tai muussa todellisuudessa.

Saksat, kieli, paperi kunnioittaa katsojan oivallus- ja mielikuvituskykyä tyytyväisään tarjoamaan "vain" runkoaineistoksi joitakin visioita ja viipaleita, joilla toki on oma lojikkansa ja myös niistä.

myös esitettyänsä. Se ei vain tällä kertaa kahlitse ja työntelee katsojia haluamiinsa suuntiin väkivalloin vaan antaa tilaa mennä itse tai pidiätyä, valita vapaasti ja tehdä löytöretki itse, antaa harkittujen elementtien välistä kokonaisuus (jos sellainen on muodostuutukseen) joka syntyy juuri minun tajunnassani ja tunne-elämyksenäni.

Koko juttu voi olla esimerkiksi si ihmiskunnan historia peep shown spinatarhasta nykyajan argonauhteihin välissään ihmisen elämä täynnä verta ja kynneliä.

Heiner Müller ei rakenna idyllisiä luitokotoja, vaan hänen maailman- ja ihmiskuvansa on äärimmäisen synkää ja ahdistavaa, mutta tinkiäntöönkin rehellinen. Esityksenä tämän keuhkomaisten filosofian lievästi pehmittävin lenkki on tirkistysluukukäynnä, jossa kumma kyllä on jotakin artistisesti viritynnyttä falskiutta. Vaikken niellyt sitä purematta, nielen sen kuitenkin lopulta mieleen hotkaisuamalla, kun se asettui yhteyteen muiden osien kanssa.

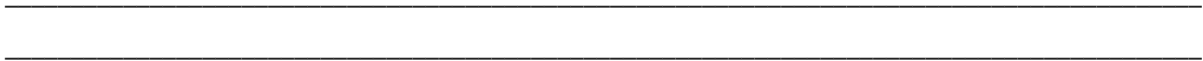
Teatterissa puhutaan paljon näkökulmilla ruokkimisesta, mutta usein vain puhutaan. Kellariteatterin Müller-jutussa näkökulmat avartavat käsiteltäviä aineistoja, eikä puhu ollenkaan ensisijaisesti videoista – mutta myös niistä.

Luultavasti kollaasi jäisi koskettamattomaksi, ellei joukossa olisi näyttelijä verta, luuta ja lihaa. Soili Markkasen Mediaissa havainnollistuu halu toisenlaiseen maailmantilaan. Se on näyttelijäntyössä ehkä enintään.

Perillós difumina además la línea que diferencia la realidad del juego. Para seleccionar la mujer que luego han atrapado dentro de la caravana colgante, han fingido realizar un concurso de canto entre el público, y ni por un momento se podía sospechar que la iban a forzar a subir hasta allí arriba.

A través de esta representación llega a la conciencia del espectador un mensaje de una excitante dimensión, y aunque finalmente la acción revela ser un puro engaño, el teatro ha tenido tiempo de lanzarlo, y consigue hacernos despertar por un momento, al confundir lo real con lo improbable como por arte de magia, con destreza y humor.

Foto: La ciudad olímpica de Barcelona llega al Festival de Teatro de Tampere de este verano a través de unos exóticos invitados, la compañía de teatro de calle Perillós, que aporta, con una historia cómica, una nueva imagen a la feria.

-2-

1991 - TAMPERE FESTIVAL

Länsi-Suomi -Tre Kesä, 16 / 08 / 1991

El teatro en la calle llega con fuerza.

Uno de los mejores acontecimientos de este sábado de verano es el grupo español Perillós, que el miércoles por la noche deleitó al público en la Plaza Central (Keskustori), con su actuación "¿Es ese pájaro una rulot?"

Perillós llega durante la tarde remolcando una caravana, saca sus sillas ante la puerta del vehículo y se instala como en su casa. Más tarde inicia un sencillo y agradable concierto de rock de su composición que promete resultar una asombrosa experiencia para el público.

De pronto, cuando todos están inmersos en el concierto, lo interrumpe un agente de la policía finlandesa irrumpiendo en el escenario. El comisario, en lengua inglesa, pide al grupo su licencia para actuar en la calle

Tienen una autorización pero la buscan y no la encuentran, de manera que surge una discusión temperamental en español de la que se distingue algunas palabras en inglés: ¿pero esto qué es? No estamos haciendo nada malo, todo el mundo tiene derecho a estar en la calle.

La policía amenaza con llevarse el vehículo y echar a los músicos fuera de la ciudad, entonces el público comienza a protestar. Oiga, que esto es una actuación del programa teatral de verano.

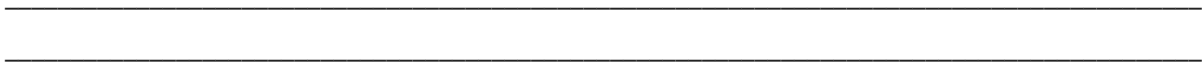
La presión aumenta, y la policía acaba por retirarse. Perillós decide interpretar una última canción antes de marcharse a otro sitio más tolerante. Los espectadores inquietos comienzan a sospechar que el episodio es parte del programa.

Mientras prosigue la música, llega una enorme grúa, la que desearían todos los chiquillos, y sin más preámbulo eleva la roulotte española a diez metros de altura.

Entonces los componentes del grupo gritan y se disputan, subiendo y bajando de la roulotte con acrobacias increíbles. Finalmente el grupo –después de haber engañado a la audiencia de nuevo– sube una “rehén” a la caravana y seguidamente una increíble explosión derriba la pared frontal, la batalla empieza otra vez, hasta que la chica finalmente es liberada y se calma la situación.

Perillós logra romper las fronteras entre la realidad y la ficción, y a menudo los espectadores se confunden. Su propuesta alimenta la rebelión del espíritu joven presentando con expertas acrobacias, divertidas y emocionantes, un drama real.

Foto: Perillós, el grupo español de teatro de calle combina movimientos acrobáticos, sustos y humor.

-3-

1991 - TAMPERE FESTIVAL

Aamulehti – Kulttuuri (Periódico matutino) 16 -08- 1991

La oferta del festival de teatro de Tampere durante el verano es abundante, aunque ya estamos muy habituados a ello. Ha sido una buena idea ofrecer también un espectáculo de calle, interpretado por el grupo español Perillós. ¿Es este pájaro una rulot? –comienza como un espectáculo inocente. Pero ¿qué pasa? ¡Las autoridades intervienen para expulsar a la compañía! ¡Les falta la licencia!

La compañía despliega tácticas dilatorias hasta que entra en escena una grúa que suspende entre el cielo y la tierra a la caravana del grupo. Ellos se afianzan en su rulot y toman una rehén en señal de protesta.

Lo imprevisible de la presentación es de gran interés. Por ejemplo, en la plaza central de Tampere, un grupo de “policía” recibió un abucheo colectivo y espontáneo.

14 KULTTUURI TAMPERE FESTIVAL - SUOMI FINLAND AAMULEHTI

Jyvien sekaan jäi vielä akano

Tampereen teatterikesän tarjonta on runsas, mutta taso vaihtelee liik

Väittävät, että Tampereen teatterikesän ohjelmisto on valittu tiheällä seulalla. Väite ei aivan pidä paikkaansa. Tarjonnan taso vaihtelee yhä liian.

Täytyy myöntää, että kuuden kansainvälisen vierailuesityksen otos jätti suuhun lievän peittymyksen maun.

Osansa asiaan oli järjestäjien valtaviksi lietsomilla ennakkoodotuksilla. Ennakoon ”huikeiksi” mainostetut esitykset pienenevät pelkistään ”ihan kivoiksi”.

Otoksesta löytyi myös silkkä kehnoutta. Tämän tasoisilla juhlilla ei saisi löytyä.

Katuteatterissa on ideaa

Teatterikesän herkkupaloja ovat olleet englantilaisen Natural Theatre Companyn katuteatteriesitykset.

Avajaispäivänä nelihenkinen ryhmä hämmästytti tamperealaisia kulkemalla kadulla kuulapaisina humanoidina. Ideat eivät loppuneet tähän.

Sen jälkeen ryhmä aiheutti hämminkiä muunmuassa tekeytymällä englantilaisiksi poliiseiksi ja läiskimällä sakko-lappuja lastenvaunuihin.

Keskiviikkona joukko liikkui kerrassaan hyvin pukeutuneina, mutta pään paikalla heillä oli valtava kukkaroukku.

Ryhmän esiintymiset luovat katuelämään miellyttävän surrealisen sävyn. Kulkijaa saa olla koko ajan varuillaan. Koskaan ei tiedä, milloin kukkaroukku tervehtii!

Hyvän idean tarjosi myös espanjalainen katuteatteri Perillós.

Onko tämä lintu asuntovuunu? –esitys alkaa viattomana katuteatteritapahtumana. Mutta mitä nyt? Viranomaiset alkavat häitellä ryhmää pois! Luvut puuttuvat!

Ryhmä viivyttelee. Paikalle tulee nosturi, joka hinaa ryhmän asuntovuunun maan ja taivaan välille roikkumaan. Ryhmä linnoittautuu asuntovuunuun, ottaa panttivankejaakin protestiksi.

Esityksessä kiinnostaa arvaamattomuus. Ainakin Tampereen keskustorilla ryhmää pois häitävä ”policia” sai spontaanit buuaukset!

Koskaan ei voi olla varma, mikä on esitystä ja mikä totta. Esiintyjät kiipeilevät huikeasti tyhjän päällä roikkuvassa asuntovuunussa – ilman suojaverkkoa – liukastelevat aidonnäköisesti ja tosiaankin välillä tuntuu aidosti siltä, että esitys ei ole enää tekijöitensä hallinnassa.

Hyvä idea toistaa lopulta itseään turhan pitkään.

Pientä ja niin herttaista

Festivaaleilla on myös joukko esityksiä, joita voisi luonnehtia pieniksi ja herttaistiksi.

Lars Vik on norjalaisen Grenland Friteaterin näyttelijä, joka päätti ryhtyä paikalliseksi Buster Keatoniksi – tai Aku Ankaksi. Syntyä hahmo Fritiof Fromlesen, hyvää tarkoittava tunari, jonka käsistä mukit lipsautelevat, joka kompuroi kynnyksiin, jonka sormista kynät putoilevat, joka sokeutuu puhelimen johtoon, jonka jalka juuttuu ämpäriin ja niin edelleen. Esineet ovat ankarasti Fritiof Fromlesenia vastaan.

Vikin ainoa ongelma on, että gagit loppuvat kesken. Tunnin mittainen esitys sisältää myös tyhjääkäyntiä.

Finska Riks on vasta vähän yli vuoden ikäinen. Ruotsissa toimiva mutta suomeksi esiintyvä kiertävä teatteri. Tähän asti sen kaikki tekijät on kiinnitetty produktiokohtaisesti. Se on osa valtakunnallista Riksteaternia.

Taisto-Bertil Orsmaa kävi viime talvena ohjaamassa ryhmälle Topelius-version *Räätäliä, joka ompeli yhteen Suomen ja Ruotsin*.

Tunnin mittainen kokopereheen esitys on iloinen yllätys. Näyttelijät, Heikki Luukas etunenässä, tekevät nopeita, sellaisia rennolla kädellä luonnosteltuja tyyppejä.

Eriyksen miellyttävää oli kuulla Kaj Chydeniuksen esitystä varten säveltämiä lauluja. Kom-teatterin McCartney oli pitkistä aikaa päästänyt erehtymättömän melodiantajunsa valloilleen.

Maata ei mullista suomalaisen Kristin Olsonin ohjaama, norjalaisten Bente Borsumin ja Juni Dahrin näyttämöversio Jotunin noveleista.

Det kalles kärlighet –esityksessä oli ”uutta” se, että sitä esitettiin eri tiloissa. Katsijat kulkivat Amurin työläismuseon huoneesta toiseen. Jokaiselle huoneelle oli oma novelinsa.

Näyttelijät ovat armoittoman taitavia, ja kokonaisuus on vähän tylsä. Herkkävireinen, sovinainen Jotuni-tulkinta ei eroa millään oleellisesti tavalla lukuisista Suomessa tehdyistä, herkkävireistä ja sovinnaisista Jotuni-tulkinnista.

Tästäkö piti maksaa satanen?

Voi kysyä suoraan: minkä takia teatterikesän piti maksaa Tallinnasta *Der nackte Mann* eli ”muodonmuutos”?

Tunnin mittaisessa esityksessä keskinkertainen trio soittaa Schönbergia ja Viktor Lahnberg vääntää raajojaan ja naamansa ja lukee teatterielkeillä Franz Kafka-otteita. Tuloksena on pölyistä, tahattoman koomista näennäismodernismia.

Sukulaiskansojen kulttuurivaihto saattaa olla hieno asia, mutta pakkoko siltä on kaiken maailman sekunda-avangardea tänne raahata?

Juuri tällaisten esitysten takia teatterikesälle voisi suositella tiheimmän seulan hankkimista. Ajatelkaa luottavaista katsojia, joka uskoo ohjelmiston valitsijoiden erehtymättömyyteen ja lunastaa kilistit tulkittoman kalliin (100 markkaa) lipun.

Nähtyään sillä hinnalla jonkun *Der nackte Mannin* hän seuraavana kesänä mietti hyvin tarkkaan, kannattaako juhlille enää vaivautua.

SEPPÖ ROTH

Espanjalaisen Perillos-katuteatterin esityksissä on n

En ningún momento se puede estar seguro de lo que es verdad y lo que es la representación. Los artistas intérpretes trepan al remolque vacío y resbaladizo, colgándose locamente de él, sin protegerse con red de seguridad alguna. De hecho parece realmente que el espectáculo haya quedado fuera de control.

Una buena idea, lástima de las lagunas por falta de comprensión lingüística.

Seppo Roth

Foto: En su espectáculo de teatro de calle Perillós utiliza una grúa.

Follows:

– ORIGINAL LANGUAGE TRANSCRIPTION –

-1-

1991 - TAMPERE FESTIVAL

08 / 1991

SHOW IRTI MAASTA

Barcelonalaisen Perillós-ryhmän koominen katushow kuuluu Teatterikesän uuteen karnevaali-ilmeeseen, ja tätä lajia sopii toivoa lisää Tonkin Avignonin teatterifestivaalin tapaan. Ja onhan Tampereella muitakin.

Kiertävä muusikkoryhmä on juuri aloittelemassa konserttiaan, kun virkavalta kehottaa luvatta esiintyviä artisteja poistumaan.

Hetken kuluttua nosturi tempaa ryhmän asuntovaunun ilmaan, jonne muusikot kidnappaavat yleisön joukosta naisen panttivangiksi. Sen jälkeen seurataan sydän syrjällään akrobaattien temppuilla korkeuksissa.

Perillós on oksastanut kapinamielensä taitavasti yhteiskunnan rakenteisiin, eikä mäiskintä ylailmoissa ole tyhjän päällä niin kuin vajerin varassa kylluva asuntovaunu. Perillós on häivyttänyt lisäksi luhusti toden ja näytelmän välistä eroa.

Muutamasta yleisön joukosta esiintymään valitusta yksi, joka napataan väkisin asuntovaunuun, saa hetkeksi aikaan vaikutelman vasten tahtoaan ylös hissattavasta katsojasta.

tiin tarpeeksi siitä, että oma teatteri ei kelvannut paikalliselle väestölle. Kun ihmiset kävivät mieluummin teatterissa Tukholmassa ja New Yorkissa, näyttelijäkirjailija, näyttelijä ja ohjaaja Carl-Johan Seth otti harteilleen kymmenen vuoden projektin, jonka tarkoituksena on tehdä Jönköpingin teatterista kilpailukykyinen vaihtoehto metropoleille.

Nyt projektia on toteutettu kolme vuotta, ja Carl-Johan Seth uskoo vahvasti, että Smoolannin oma teatteri jää henkiin ja tekee itsestään tarpeellisen – on ehtinyt jo tehdäkin.

Tampereen Teatterikesä ei ole ollut kokousten eikä seminaarien pitopaikka, vaan esittävä teatteri on ollut kaiken perusta niin, että luentoja ja eselmiä on tietoisesti karastettu. Ehkä johtui siitä, että Sethillä ei ollut keräytynyt kuulemaan kuin kourallinen väkeä, ja esimerkiksi suunniteltu seminaari Maskuliisuus/feminiinisyys teatterissa peruttiin tykkäänään. Teatterikesä ei taida olla vielä kukaan teurouden ja palaverien forumi, eivätkä keskipäivän pyöreän keskustelun ole olleet yleisömenestyksiä nekään. Mutta Sethillä oli asiaa.

Kykyjä ei etsitä

Jönköpingissä haluttiin esittää vain paikallisia näytelmiä. 136 kirjailijaa, joilla oli jonkinlainen kytkentä Smoolantiin, ilmoittautui halukkaaksi projektiin. Joukko oli karsunut niin, että kirjoittajia on nyt 20. Kolmen ensimmäisen vuoden aikana Jönköpingin teatterissa on ollut 14 kantaesitystä, joista 12 on ensikertalaisten kirjoittamia. Seisemän valmistua näytelmiä odottaa pääsyä parrasvaloihin ja seitsemän on vahvasti tulossa.

Seth sanoi, että he ovat luopuneet kykyjen etsinnästä. Sen sijaan he haluavat näytelmököreitä, joille teatteritietä opettavat näytelmätekniikka. Vaikonta on ollut saada esimerkiksi prosaistit ajattelemaan nykyhetkessä, pressosissa, ja lähestymään ongelmia ristiriitojen kautta. Sen sijaan vuoropuhelun kirjoittaminen sujuu yleensä suuremmista hankaluuksista, ainakin projektin osanottajilla, jotka kaikki ovat entuudestaan kirjoittamisen ammattilaisia.

Kirjoittajien keski-ikä on 45 vuotta, ikähaarari liikkuu 22 vuodesta 77-väen. 20 näytelmän tekijästä naisia on seitsemän.

Seth sanoi kolmen vuoden osittaneen sen, että yleisön (ja kritiikin) vastaanotto on suurimmaksi osaksi ollut entisenlainen. Joukossa on ollut fiaskoja, kuten teatterissa muutenkin, mutta nyt joukossa on ollut myös uusia jymymenestyksiä. Paikalliset ja tietä tahtoen paikalliset aiheet herättävät yleisössä voimakasta puolesta tai vastaan-reaktioita.

– Vaikka viidesosa on ollut sen verran heikkoja tekstejä, ettei niistä ole esitetty, edes yksi hyvä tulokas, sanoi Seth, joka arvot Strindbergin 48 näytel-

esitettävissä, mihin yleisö protestoi heti.

Jönköpingin kirjoittajien hakukaus tehdä teatteritekstejä voi olla hyvinkin ainoaltausta. Kun alkuun mukaan tuli 136 uskaliikka, Örebrossa vastaavaan hankkeeseen reagoi vain viisi kirjoittajaa. Seth arveli, että Smoolannissa on jotakin dramaattista itsessään. Se on monien kertojen maakunta Vilhelm Mobergista Astrid Lindgrenin saakka.

Siellä on ollut 300 vuotta sisällissotia, matkustavaiset ovat aina kiertäneet sen kaukaa, mutta jos sen läpi on ollut pakko mennä, on vastaanottajat pitäneet tappaa tai tulla itse tapetuksi. Smoolanti on ollut köyhä aluetta; amerikkainmuuttajista puolet oli siellä.

Muutos oli raju, kun seutu rikastui. Jokainen ajoi yhtäkkiä mersulla, navetat kaakeloitiin valkosiksi, kun ei tietänyt, minne rahatukensa tunksi. Muihin smoolantilaisiin eivät ole koskaan luottaneet. On eletty eristyksissä, ja kun on asunut ylämaalla, ei edes siihen ole voinut luottaa.

Seth ihmettelee sitä, että projektin synnyttämät näytelmät ovat olleet keskenään hyvin erilaisia, mikä tietysti on sopinut erinomaisesti teatterille. Seth sanoi koko hankkeen tarkoituksiksi puolenkymmenen kirjailijan saamista pysyvästi kytkettyihin teatterin ja sitä kautta osalliseen teatterien tekstoingelien helpottamista.

Show irti maasta

Barcelonalaisen Perillós-ryhmän koominen katushow kuuluu Teatterikesän uuteen karnevaali-ilmeeseen, ja tätä lajia sopii toivoa lisää Tonkin Avignonin teatterifestivaalin tapaan. Ja onhan Tampereella muitakin.

Kiertävä muusikkoryhmä on juuri aloittelemassa konserttiaan, kun virkavalta kehottaa luvatta esiintyviä artisteja poistumaan. Hetken kuluttua nosturi tempaa ryhmän asuntovaunun ilmaan, jonne muusikot kidnappaavat yleisön joukosta naisen panttivangiksi. Sen jälkeen seurataan sydän syrjällään akrobaattien temppuilla korkeuksissa.

Perillós on oksastanut kapinamielensä taitavasti yhteiskunnan rakenteisiin, eikä mäiskintä ylailmoissa ole tyhjän päällä niin kuin vajerin varassa kylluva asuntovaunu. Perillós on häivyttänyt lisäksi luhusti toden ja näytelmän välistä eroa.

Muutamasta yleisön joukosta esiintymään valitusta yksi, joka napataan väkisin asuntovaunuun, saa hetkeksi aikaan vaikutelman vasten tahtoaan ylös hissattavasta katsojasta.

– Vaikka viidesosa on ollut sen verran heikkoja tekstejä, ettei niistä ole esitetty, edes yksi hyvä tulokas, sanoi Seth, joka arvot Strindbergin 48 näytel-

Olympiakaupunki Barcelonasta saapui Tampereen Teatterikesään eksotinen vieras, Perillós, jonka koominen katushow kuuluu Teatterikesän uuteen karnevaali-ilmeeseen.

Näkökulmia

Heiner Müller ei ole meillä nimi, mutta maailmalla kyllä. Hänen tekstikolliassaan Sakset, kivi, paperi jatkaa Tampereen Kellariteatterissa syksyllä. Hyvä, että jatkaa. Antiikin Medea-aiheesta tykkäarpeita ja tykkäsiä napaisu materiaali on nimittäin teatteria, joka Annette Arlanderin ylöspane-

mana tarjoaa vanhan myytin kautta erilaisia näkökulmia miehen ja naisen väliseen valtaisteluun ja vieläkin yleisempiin maailman tilan tarkasteluihin.

Kolme katselupistettä on mahdollista käydä läpi kolmessa järjestyksessä: peep shown tirkistysluukuista, kypylän penkkiriveiltä ja kuolleita planeetalla, jotka ovat arkisesti Kellariteatterin näyttämö, lavastevarasto ja pannuhuone. Kullakin tapahtumapaikalla voi muiden tilojen esitystä seurata videolta.

Se, että ensimmäistä ja viimeistä osaa, modernin lyriikan teatterilistamasta, voi keskimäärin osuuden – Media-tarun – kanssa seurata mielivaltaisesti järjestyksessä avaa sirpalemaiseen aineistoon näkökulmia, jotka ilmentyvät samantapaisesti kuin aivotointimamme muutinkin yhdistelee mielikuvaa ja muuta materiaalia ns. tavannomaisessa teatteritapahtumassa tai muussa todellisuudessa.

Sakset, kivi, paperi kunnioittaa katsojan oivallus- ja mielikuvituskykyä tyytyessään tarjoamaan "vain" runkoaineistoja joitakin visioita ja viipeitä, joilla toki on oma loigikkansa ja myös esteikkansa. Se ei vain tällä kertaa kahlitse ja työntelee katsojien haluamissa suuntiin väkivalloin vaan antaa tilaa mennä itse tai pidettyä, valita vapaasti ja tehdä löytöretki itse, antaa harkittujen elementtien viestiä kokonaisuus (jos sellainen on muodostuakseen) joka syntyy juuri minun tajunnassani ja tunne-elämykseni.

Koko juttu voi olla esimerkiksi ihmiskunnan historia peep shown apinatarhasta nykyajan argonauhtien välissä ihmisen elämä täynnä verta ja kyyneliä.

Heiner Müller ei rakenna idyllisiä luitukoita, vaan hänen maailman- ja ihmiskuvansa on äärimmäisen synkkä ja ahdistava, mutta tinkiämittöman rehellinen. Esityksenä tämä on kovan filosofian lievästi pehmeä, jossa kumma kyllä on jokin artistisesti viritynnyttä falskua. Vaikkea niellyt sitä purematta, nielen sen kuitenkin lopulta melkein hokkaisemalla, kun se asettui yhteyteen muiden osien kanssa.

Teatterissa puhutaan paljon näkökulmilla ruokkimisesta, mutta usein vain puhutaan. Kellariteatterin Müller-jutussa näkökulmat avartavat käsitteitä aineistosta, eikä puhu ollenkaan ensisijaisesti videoista – mutta myös niistä.

Luultavasti kollaasi jäi koskettamattomaksi, elici joukossa olisi näyteljiä verta, luuta ja lihaa. Soili Markkasen Medeassa havainnollistuu halu toisenlaisia maailmantilaa. Se on näytelijäntyyssä ehkä enintään.

Tämän polon kautta esityksen viestit saavat jännittävän ulottuvuuden katsojan tajunnassa, ja vaikka jippo paljastuukin silkaksi bluffiksi, teatteri on ehtinyt tehdä sen, mitä siltä sopii odota, havahduttaa hetkeksi, hämärtää toden ja epätoden rajan taikatempun lailla –ja päälle päätteeksi taitavasti ja hauskaasti.

Photo: Olympiakaupunki Barcelonasta saapui Tampereen Teatterikesään eksoottinen vieras, Perillós, jonka koominen katushow kuuluu Teatterikesän uuteen karnevaali-ilmeeseen.

-2-

1991 - TAMPERE FESTIVAL

Länsi-Suomi – Tre Kesä – 16 / 08 / 1991

Katuteatterissa on voimaa

Yksi huippuhyvistä on vielä lauantaina kesässä esiintyvä espanjalainen Perillós ryhmä, joka keskiviikko-iltana ihastutti väkeä Keskustorilla esityksellään nimeltä Onko tämä lintu asuntovaunu?

Perillós hinaa iltapäivän aikana paikalle asuntovaunun, siimoittaa vaunun ympäristön, asettelee tuolit vaunun eteen ja asettuu taloksi. Illansuussa se käynnistää varsin mukavantyyllisen rockhenkisen konsertin ja lupaa paikalle kertyneelle yleisölle henkeäsalpaavia kokemuksia.

Mukaansatempaava konsertti keskeytyy äkkiä suomalaisen konstaapelin

paikalletuloon. Murteellisella englannilla kunnon komisario perää kolmihenkiseltä ryhmältä huvilupaa.

Lupa on olemassa, mutta sitä ei etsinnöistä huolimatta löydy ja alkaa hirmuinen espanjankielinen elämä, josta silloin tällöin erottuu muutama englanninkielinen sana: tämä on hirveää, ei meitä näin voi kohdella, meilläkin on oikeutemme.

Poliisi uhkaa hinata vaunun ja soittajat kaupungin kustannuksella pois ja osa yleisöstä alkaa hiiltä. Tämä on teatterikesän esitys, hei.

Tunnelma kiristyy ja poliisi lähtee pikkuhiljaa pois. Perillós päättää esittää vielä yhden kappaleen ja häipyä sitten paremmille seuduille. Hermostuneet katsojat alkavat tajuta, että episodi kuuluu ohjelmaan.

Musiikin aikana paikalle sitten saapuu kaikkien pikkupoikien toiveauto, Aiken iso kippitraktori, ja pitemmittä puheitta se nostaa espanjalaisten vaunun killumaan kymmenen metrin korkeuteen.

Seuraa uskomattomia akrobaattitemppuja ryhmän kavutessa vaunuun ja sieltä pois ja tapellessa keskenään äänekkäästi. Lopulta ryhmä –jujutettuaan jälleen yleisöä- ottaa vaunuun ”panttivangin” ja uskomaton kieputtelu, räjäyttely ja tappelu alkaa uudelleen, kunnes tyttö viimein vapautetaan ja tilanne rauhoittuu.

Perillós onnistuu murtamaan raja-aitoja toden ja näytelmän välillä, kaikki katsojat eivät läheskään aina ole perillä tapahtumien oikeellisuudesta. Sen esitys kasvaa tästä ajasta, nuorison kapinahengestä ja on yhtäaikaa akrobaattisesti taitava, hauska ja jännittäväkin, oikea näytelmä.

Photo: Espanjalainen katuteatteriryhmä Perillós yhdistää esitykseensä akrobatiaa, kauhua ja huumoria

---

-3-

1991 - TAMPERE FESTIVAL

Tampereen teatterikesän tarjonta on runsas, mutta taso habítele liikaa

Hyvän idean tarjosi myös espanjalainen katuteatteri Perillós.

Onko tämä lintu asuntovaunu? –esitys alkaa viattomana katuteatteritapahtumana.

Mutta mitä nyt? Viranomaiset alkavat hätistellä ryhmää pois! Luvat puuttuvat!

Ryhmä viivyttelee. Paikalle tulee nosturi, joka hinaa ryhmän asuntovaunun maan ja taivaan välille roikkumaan.

Ryhmä linnoittautuu asuntovaunuun, ottaa panttivankejakin protestiksi.

Esityksessä kiinnostaa arvaamattomuus. Ainakin Tampereen keskustorilla ryhmää pois ataba "poliisi" sai spontaanit buuaukset!

Koskaan ei voi olla varma, mikä on esitystä ja mikä totta.

Esiintyjät kiipeilevät huikeasti tyhjän päällä roikkuvassa asuntovaunussa – ilman suojaverkkoa- liukastelevat aidonnäköisesti ja tosiaankin: välillä tuntuu aidosti siltä, että esitys ei ole enää tekijöittensä hallinnassa.

Hyvä idea toistaa lopulta itseään turhan pitkään.

Seppo Roth

Photo: Espanjalaisen Perillós-katuteatterin esityksissä on nosturille käyttöä.

Aamulehti - Kulttuuri, 16-08-1991

14 KULTTUURI TAMPERE FESTIVAL - SUOMI FINLAND AAMULEHTI

Jyvien sekaan jäi vielä akano

Tampereen teatterikesän tarjonta on runsas, mutta taso vaihtelee liik

Välittävät, että Tampereen teatterikesän ohjelmisto on valittu ihailulla seudulla. Väie ei aivan pidä paikkaansa. Tarjontaan taso vaihtelee yhä liikaa.

Tietyt myöntää, että kuuden kansainvälisen vierailuyhtyeen otos jätti suuhun lievän pettymyksen maan.

Osaista asiaan oli järjestäjien valtuutuksi lietsomalla ennakko-odotuksilla. Ennakko-ohjelmistoon "huikeiksi" mainostetut esitykset pienivät pelkään "than kivoiksi".

Odotusta löytyi myös silkkä kehnoista. Tämän tasosilla juhlija ei sasi löytä.

Esityksessä kiinnostaa arvaamattomuus. Ainakin Tampereen keskustorilla ryhmää pois häätävä "poliisi" sai spontaanit buuaukset!

Koskaan ei voi olla varma, mikä on esitystä ja mikä totta. Esiintyjät kiipeilevät huikeasti tyhjän päällä roikkuvassa asuntovaunussa – ilman suojaverkkoa – liukastelevat aidonnäköisesti ja tosiaankin: välillä tuntuu aidosti siltä, että esitys ei ole enää tekijöittensä hallinnassa.

Hyvä idea toistaa lopulta itseään turhan pitkään.

Pientä ja niin herttaista

Katuteatterissa on ideaa

Teatterikesän herkkupaloja ovat olleet englantilaisen Natural Theatre Companyn katuteatteriesitykset.

Avajaispäivänä nelihenkinen ryhmä hämmästytti tamperelaisia kullamalla kadulla kuulapaivana humanoidina. Ideat eivät loppuneet tähän.

Sen jälkeen ryhmä aiheutti hämminkiä muunmuassa tekevillä englantilaisilla poliiseilla ja läikimällä sakkoleppu laiterauhaan.

Keskiviikkona joukko liikkui kerrassaan hyvin pu-koutuneina, mutta pään paikalla heillä oli valtava kukkaruukku.

Ryhmän esitysmenet lauvat katselemaan miellyttävän surrealistisen sävyä. Kaikissa saa olla koko ajan varuillaan. Koskaan ei tiedä, milloin kukkaruukku tervetii.

Hyvän idean tarjosi myös espanjalainen katuteatteri Perillós.

Onko tämä lintu asuntovaunu? –esitys alkaa viattomana katuteatteritapahtumana.

Mutta mitä nyt? Viranomaiset alkavat hätistellä ryhmää pois! Luvat puuttuvat!

Ryhmä viivyttelee. Paikalle tulee nosturi, joka hinaa ryhmän asuntovaunun maan ja taivaan välille roikkumaan.

Ryhmä linnoittautuu asuntovaunuun, ottaa panttivankejakin protestiksi.

Esityksessä kiinnostaa arvaamattomuus. Ainakin Tampereen keskustorilla ryhmää pois häätävä "poliisi" sai spontaanit buuaukset!

Koskaan ei voi olla varma, mikä on esitystä ja mikä totta. Esiintyjät kiipeilevät huikeasti tyhjän päällä roikkuvassa asuntovaunussa – ilman suojaverkkoa – liukastelevat aidonnäköisesti ja tosiaankin: välillä tuntuu aidosti siltä, että esitys ei ole enää tekijöittensä hallinnassa.

Hyvä idea toistaa lopulta itseään turhan pitkään.

Näyttelijät ovat armoittoman taitavia, ja kokonaisuus on välin työtä. Herkkyvireinen, sovinainen Jotun-tul-kinta ei ero millään oleellisesti tavalla lukuisista Suomessa tehdyistä, herkkävireisistä ja sovinaisuista Jotun-tulkinnoista.

Tästäkö piti maksaa satanen?

Voi kysyä suoraan: minkä takia teatterikesän piti kutsua Tallinnasta *Der näckte Mann* eli "muodommutois"? Tämän mittaisessa esityksessä keskikerätien tro soittar Schönbergillä ja Viktor Lauberg väntäät raajojaan ja naamansa ja lukee teatterieikillä Franz Kafka -otteita. Tuloksena on pölyistä, lahottoman koomista näennäsimodermia.

Sukulaikamiehen kulttuurivaihto saattaa olla hieno asia, mutta pakkoko se olla kaiken maailman sekunda-avangardien äänne mahtaa?

Juuri tällaisten esitysten takia teatterikesalle voisi suositella ihaimmista seudu hankkimista. Ajatella luottavaisuutta katsajaa, joka usko ohjelmiston välitöiden erhtymättömyyteen ja lunastaa kilitseä toikunon kalliin (100 markkaa) lipun.

Nähyään sillä hinnalla jonkun *Der näckte Mann* hän seuraavana kesänä metti *Jyvin* tarkkaan, kannattakoo juhliille enää vaivautua.

SEPPÖ ROTH

Espanjalaisen Perillós-katuteatterin esityksissä on nosturille käyttöä

